

Utbildningsinspektion i Nytorpsskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–5

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Nytorpsskolan den 18 och 19 april. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Nytorpsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Nytorpsskolan intervjuades rektorn, elever, lärare, elevvårdspersonal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i årskurserna 1-5 samt verksamheten i förskoleklasserna. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Nytorpsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	40
Grundskola	217

Nytorpsskolan ligger i Västerhaninge i Haninge kommun. Skolan ingår tillsammans med fyra förskolor och två familjedaghem i Nytorp/Parks rektorsområde. Denna rapport omfattar inspektion av förskoleklassen och grundskolan. Vid skolan finns också en särskoleklass (se vidare i särskolerapporten). Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg behandlas i kommunrapporten. Rektorsområdet som består av en enhet där såväl förskolor, förskoleklasser, fritidshem som grundskola ingår, leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolan har nära till naturen vilket möjliggör naturstudier och friluftsliv. Skolverksamheten är indelad i fyra arbetslag. Varje arbetslag har en arbetsledare som ingår i ledningsgruppen tillsammans med skolledningen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Nytorpsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Nytorpsskolan erbjuder huvudsakligen undervisning av god kvalitet. Skolans arbete med normer och värden är gott. Eleverna känner nyfikenhet och lust att lära och arbetssätt och arbetsformer främjar elevernas lärande. Personalen har utbildning för den undervisning de bedriver och skolledningen är väl förtrogen med verksamheten.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kunskapsresultat bör förbättras ytterligare, särskilt i engelska och svenska.
- Skolan bör utveckla former för att systematiskt följa upp och analysera såväl elevernas kunskapsutveckling och resultat i samtliga ämnen som arbetet med läroplanens strävansmål.
- Elevernas kännedom om målen i samtliga ämnen bör förbättras.
- Skolan bör utveckla samarbetsformerna mellan förskoleklassen och grundskolan.
- Åtgärdsprogrammen bör förbättras så att det framgår hur elevens starka sidor bildar utgångspunkt för det fortsatta arbetet.
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras så att den innehåller en bedömning av måluppfyllelsen samt åtgärder vid bristande måluppfyllelse.
- Skolan saknar rutiner för att identifiera elever i behov av studiehandledning på modersmålet.
- Skolan bör klargöra skillnaderna i ämnena svenska och svenska som andraspråk för elever och föräldrar.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Eleverna ges inte möjlighet att nå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5 (2 kap. 3 § skollagen, bilaga 3 till skollagen och 1 kap. 2 och 4 §§ samt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Så långt inspektörerna kan bedöma får eleverna i förskoleklassen goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Förskoleklasserna i Nytorpsskolan ingår i arbetsenheter tillsammans med förskola, grundskola och fritidshem. Det finns mål för verksamheten och lärarna beskriver elevernas kunskapsutveckling i förhållande till målen. Många elever i förskoleklassen ”lekskriver” och några läser.

I Nytorpsskolan visar resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5 år 2005 att 81 procent av eleverna uppnådde målen i svenska, 92 procent i matematik och 79 procent i engelska. Jämfört med 2004 års resultat, har resultaten förbättrats avsevärt, då nådde 65 procent målen i svenska, 60 procent i matematik och 62 procent i engelska. Enligt lärarnas analys av den ökade måluppfyllelsen kan detta bero på små klasser, tidigt och utökat stöd samt ökad tillgång till speciallärare. Inspektörerna bedömer dock att elevernas kunskapsresultat ytterligare bör förbättras, särskilt i engelska och svenska. Hur resultaten och kunskapsutvecklingen ser ut i övriga ämnen är oklart eftersom skolan inte kan visa på kunskapsresultaten i samtliga ämnen.

Elever i behov av särskilt stöd når generellt sett sina individuella mål i åtgärdsprogrammen. I elevintervjuer framkommer att elevernas kännedom om målen för respektive ämne överlag är svag. Även föräldrarna har dålig kännedom om målen för utbildningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra informationen så att såväl elever som föräldrar får bättre kännedom om målen i samtliga ämnen.

Intervjuer och observationer visar att kunskaper kommer till uttryck i olika former, där nyfikenhet och lust att lära är viktiga delar i lärandet. Lärarna uppger att det finns möjligheter för eleverna att arbeta i sin egen takt. Inspektörerna bedömer att resultatet av arbetet med strävansmålen i läroplanen är gott.

Resultat av arbetet med normer och värden kan ses i form av att eleverna hjälper och respekterar varandra. Eleverna är rädda om och stolta över sin skola. Det finns inget klotter i skolan. I intervjuerna framkom att eleverna trivs och upplever skolmiljön som trygg. När det är lov längtar eleverna till skolan. Även föräldrarna uppger att de är nöjda. Inspektörerna bedömer utifrån detta att resultatet av skolans arbete med normer och värden är gott.

Av vad som framkommit under inspektionen har eleverna visst inflytande över sitt lärande. I exempelvis träslöjd får eleverna en uppgift och presentation av olika tekniker, därefter och får eleverna själva avgöra hur uppgiften skall lösas.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Eleverna tränas att arbeta i demokratiska former på regelbundna elevrådsmöten. I flertalet klasser förekommer även regelbundna klassråd. Vid inspektionen framkom att det varierar i vilken mån lärarna medvetet utvecklar elevernas inflytande över utbildningen i takt med elevernas stigande ålder. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande varierar beroende på lärare och ämne.

I en handlingsplan mot kränkande behandling redovisar skolan rutiner för att motverka kränkande behandling. Planen omfattar rutiner där barn kränker barn. Det saknas dock rutiner för relationen vuxen - elev. Handlingsplanen bör förbättras så att den innefattar alla relationer där kränkande behandling kan förekomma.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Inspektörerna förutsätter att skolan beaktar dels alla former av kränkande behandling samt att alla i skolan omfattas av den i sitt fortsatta arbete.

Skolan har kamratstödjare i alla klasser. Kamratstödjarna träffar vuxna i regelbundna samtal. Framöver planeras även ett arbete enligt Friendsmodellen¹. Skolan har även en kurator, vars arbetsuppgifter till största delen består av samtal med enskilda elever. Såväl elever som föräldrar anger att lärarna tar tag i konflikter och problem direkt. Lärarna uppger att det finns ett bra förebyggande arbete kring normer och värden och att lärarna har gemensamt förhållningssätt. Inspektörernas bedömning är att skolan har ett gott arbete med arbetsmiljö och delaktighet, handlingsplanen mot kränkande behandling bör dock förbättras i ovan nämnda delar.

I Nytorpsskolan finns ett skolråd. Föräldrarna önskar dock att det skall förekomma flera och regelbundna möten. Föräldrar från såväl skolan som förskolan samt representanter från skolledningen ingår i skolrådet. Föräldrarna anger att många beslut fattas utan deras delaktighet samt med kort framförhållning. I

¹ En modell som skapats av stiftelsen Friends, som verkar ute i landets skolor och arbetar förebyggande mot mobbning och kränkande behandling.

intervjuerna framkom dock att föräldrarna har god kontakt med respektive lärare och möjlighet att vara delaktiga och påverka undervisningen i den egna klassen. Föräldrarna får information i form av kontaktböcker, månadsbrev, föräldramöten samt i telefonsamtal med läraren. Inspektörerna bedömer sammantaget att det finns olika former för samverkan med elevernas vårdnadshavare.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Enligt Haninge kommuns skolplan skall all skolverksamhet inom kommunen kännetecknas av en "röd tråd", från förskola till gymnasieskola, med syftet att stärka vars och ens förmåga att utveckla ett livslångt lärande. Syftet med reformen om förskoleklassen är att med ett sammanhållet utbildningssystem stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Enligt skollagen är förskoleklassen en del av skolan och det första steget i att genomföra och uppfylla läroplanens mål. Förskoleklassen skall vara ett möte mellan och en integrering av de olika kulturerna i förskolan och skolan. Förskoleklasserna i Nytorpskolan ingår i arbetsenheter tillsammans med grundskolan och fritidshemmet. Vissa samarbetsformer mellan förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan finns och skolans vision är att få samsyn i barns utveckling och lärande. Alla lärarna representerar dock inte synsättet att barn lär hela dagen och i olika sammanhang. Det saknas en helhetssyn, vilket enligt inspektörerna minskar förutsättningarna att utveckla ett nära samarbete.

Vissa samarbetsformer finns även mellan förskoleklasserna och förskolorna. Exempelvis finns en gemensam specialpedagog för såväl förskolan som förskoleklassen i syfte att länka samman verksamheterna. Det finns även en pedagogisk utvecklingsledare som arbetar för att få gemensam syn och förbättrat samarbete mellan olika verksamheter. I inspektionen framkom att förskolan och förskoleklassen arbetar för att få en gemensam syn och gemensamt arbetssätt i grundläggande läs – och skrivinlärning. Enligt läroplanen skall samarbetet mellan förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan utgå från nationella mål och riktlinjer och leda till ett sammanhållet utbildningssystem med en gemensam syn på barn, kunskap, utveckling och lärande. Vid inspektionen i Nytorpsrektorsområde framkom att skolan bör utveckla samarbetsformerna mellan förskoleklassen, fritidshemmet och grundskolan. Vidare kan skolan fortsätta att utveckla samarbetet med personalen i förskolan.

Intervjuer och observationer visar att eleverna får arbeta i sin egen takt och lära sig på olika sätt samt att eleverna har förmåga att arbeta såväl självständigt som i samspel med andra. I förskoleklassen pågår lärandet såväl i schemalagda former som i leken. Eleverna anger att det är roligt i skolan, att lärarna är bra och att de lär sig. Inspektörerna såg många goda exempel på arbetssätt som främjar elevernas nyfikenhet och lust att lära. Många lektioner präglades av ett främjande av lärande, men några även till viss del av en förmedling av kunskaper. I matematik varvas teori och praktik och eleverna får möjlighet att pratar matematik. Ämnesintegrering förekommer i vissa ämnen, till exempel träslöjd där läraren medvetet låter eleverna räkna ut måtten för olika föremål som skall tillverkas. Inspektörerna bedömer att Nytorpsskolans arbetssätt och arbetsformer främjar elevernas lärande.

Fysisk aktivitet förekommer dagligen och skolan kommer att ha ett hälsotema som handlar om kost och motion.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

De förhållandevis små klasserna i Nytorpsskolan ger goda förutsättningar för eleverna att arbeta på den nivå där de befinner sig och utifrån sina intressen och behov.

Skolan har ett väl fungerande elevhälsoarbete, med rutiner som beskriver hur arbetet organiseras. Elevvårdskonferenser hålls när beslut kring elevers skolsituation skall tas, såväl rektorn som skolsköterskan deltar alltid i dessa. Rutiner finns även för elever i behov av särskilt stöd. Lärarna betonar i olika sammanhang vikten av tidigt stöd. På grund av gemensamma elevvårdskonferenser med förskolorna i området identifieras barn med särskilt stöd redan i förskolan. Eleverna som har behov av särskilt stöd får detta redan i förskoleklassen. Skolan har två speciallärare som arbetar dels inom klassens ram, men också enskilt med elever. Elever i behov av särskilt stöd får stöd till största delen i den ordinarie verksamheten.

Ett särskilt rektorsområde i kommunen ansvarar för modersmålsundervisningen. Från Nytorpsskolan deltar cirka 30 elever.

För elever som bedöms inte kunna uppnå kunskapsmålen upprättas åtgärdsprogram. I grundskolan upprättas åtgärdsprogram för elever som behöver stöd i sin sociala utveckling eller i svenska, matematik och engelska. Vid utarbetandet av åtgärdsprogrammen deltar i de flesta fall eleven och dennes vårdnadshavare. Det framgår dock inte av åtgärdsprogrammen hur elevens starka sidor bildar utgångspunkt för det fortsatta arbetet. I den mån skolan behöver extra resurser för elever i behov av särskilt stöd finns möjligheten att ansöka om detta hos Haninge kommuns resursgrupp. Inspektörerna bedömer att skolan har väl fungerande rutiner för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogrammen bör dock utvecklas så att det framgår hur elevens starka sidor bildar utgångspunkt för det fortsatta arbetet.

Elever som bedöms ha behov av studiehundledning skall erbjudas detta. Nytorpsskolan saknar dock rutiner för att identifiera elever i behov av studiehundledning på modersmålet. Inspektörerna bedömer att Nytorpsskolan bör utveckla rutiner för att ta reda på vilka elever som har behov av studiehundledning.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I förskoleklassen finns konkretiserade mål som visar vad varje barn skall sträva mot. Eleverna i förskoleklassen har individuella utvecklingsplaner, med hjälp av dessa kan personalen synliggöra och beskriva barnens utveckling och lärande.

Såväl förskoleklassen som grundskolan genomför utvecklingssamtal med eleven och elevernas vårdnadshavare en gång per termin eller oftare vid behov. I utvecklingssamtalet informeras elever och elevernas vårdnadshavare om såväl elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling som utbildningens mål och innehåll.

I svenska, engelska och matematik har lärarna god kännedom om varje enskild elevs kunskapsutveckling. När det gäller övriga ämnen görs ingen systematiserad uppföljning på skolnivå. På individnivå har den enskilde läraren viss kännedom om elevens kunskapsutveckling, någon direkt systematik finns dock inte. Lärarna uppger dock att det pågår ett arbete med att konkretisera de nationella kursplanemålen för varje enskilt ämne. Inspektörerna konstaterar att det inte görs någon systematiserad uppföljning på skolnivå av elevernas kunskapsresultat i samtliga kursplanämnen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör

utveckla former för att systematiskt följa upp och analysera resultaten i samtliga ämnen.

Nytorpsskolan saknar även en systematisk uppföljning av hur eleverna utvecklas i riktning mot läroplanens strävansmål. Det gäller strävansmålen i fråga om läroplanens mål kring kunskaper, exempelvis i fråga om elevernas förmåga att arbeta utforskande, att självständigt formulera synpunkter, att inta ett kritiskt förhållningssätt, att lyssna, diskutera och argumentera med mera. Det gäller också strävansmålen som omfattar uppdraget att utveckla elever i enlighet med värdegrunden i läroplanen. Inspektörerna bedömer därför att skolan bör skapa former för att systematiskt följa upp resultatet av arbetet med läroplanens strävansmål.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I Haninge kommuns skolplan 2004-2007 anges fem prioriterade områden för skolutveckling: lärande, ökad måluppfyllelse, fokus på kvalitet, elev och föräldrainflytande samt den goda arbetsplatsen. Skolplanen utgör underlaget för arbetsplanen och kvalitetsredovisningen följer förvaltningens mall för kvalitetsredovisning. Då skolan saknar systematisk uppföljning av elevernas resultat på skolnivå i samtliga ämnen är det svårt att se någon koppling till huruvida de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Lärarna uppger att de inte är delaktiga i framtagandet av kvalitetsredovisningen. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på de nya bestämmelserna i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. som trädde i kraft den 15 augusti 2005. Där anges att kvalitetsredovisningarna skall utarbetas under medverkan av såväl lärare, övrig personal som elever. Även elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisningen överlag bör förbättras enligt ovan.

Ledning och intern kommunikation

Skolledningen utgörs för närvarande av rektorn och en biträdande rektor som är ansvarig för förskoleverksamheten. Vidare håller skolan på att rekrytera ytterligare en biträdande rektor. Rektorn har pedagogisk utbildning och är väl förtrogen med verksamheten. Han besöker olika klasser och deltar även i skolans månadsmöten. Det förekommer även att rektorn leder olika musikarrangemang, vilket är mycket uppskattat av eleverna. Spontana möten såväl som planerade möten med elever, lärare och övrig personal uppges fungera bra. Lärarna önskar dock ökad delaktighet vid beslut. Vidare uppger lärarna att det förekommer en del pedagogiska diskussioner, men önskar att mera tid avsätts för detta. Inspektörerna bedömer dock sammantaget att rektorn är förtrogen med verksamheten och är en tydlig ledare av den pedagogiska verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Nytorpsskolan har ett 40 - tal elever som rektorn bedömer vara berättigade till ämnet svenska som andraspråk, men det är endast ett fåtal elever som deltar i

undervisningen i svenska som andraspråk. Inspektörernas uppfattning är att skolan inte gör tydlig skillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk för elever och föräldrar. Svenska som andraspråk är ett ämne med egen kursplan som skall viktas likvärdigt med alla andra ämnen och skall inte användas som en stödåtgärd. Ämnet kan inte heller läsas parallellt med svenska, men kan integreras med såväl svenska som andra ämnen. Nytorpsskolan har inga rutiner för hur undervisningen för svenska som andraspråk skall bedrivas och följer inte kursplanen för ämnet. Inspektörerna bedömer att skolan bör skapa en strategi för att klargöra skillnaderna i ämnena svenska och svenska som andraspråk för elever och föräldrar.

Avseende hem- och konsumentkunskap erbjuds eleverna ämnet först i årskurs 6, varför eleverna inte har möjligheter att nå målen i kursplanen i årskurs 5. Inspektörerna bedömer därför att skolan måste erbjuda eleverna möjlighet att nå målen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5.

I Nytorpsskolan har lärarna över lag utbildning för den undervisning de bedriver. Lärarna har fått kompetensutveckling utifrån såväl kommunens som skolans behov. Förskoleklassens och fritidshemmets personal har dock inte alltid erbjudits möjligheter att delta. Samtliga lärare kommer att få kompetensutveckling i hur man skriver åtgärdsprogram.

Nytorpsskolans lokaler är, så vitt inspektörerna kan bedöma, väl anpassade och utrustade för att bedriva undervisning i och lärare och elever har god tillgång till läromedel och övrig utrustning. Inspektörerna bedömer att skolan har tillgång till lärare med utbildning för den undervisning de bedriver. Slutligen bedöms att skolans materiella resurser huvudsakligen är bra.

Datum	Ort
2006-09-18	Stockholm

Bellita Torén
Tomas Johansson